

REŽIM STUDENT

Koncept pro usnadnění vízové procedury u vybraných studentů

Gestor:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)

Spolugestor:

Ministerstvo zahraničních věcí (MZV)

Ministerstvo vnitra (MV)

Charakteristika:

Podstatou Režimu student (dále také „Režim“ nebo „Režim student“) je usnadnění vízového/pobytového procesu u vybraných cizinců přijatých k zejména k doktorskému a magisterskému studiu, příp. bakalářskému studiu na vysokých školách v ČR (dále jen „student“) zařazených do Režimu:

- zajištěním flexibilní spolupráce vybraných vzdělávacích institucí – vysokých škol s příslušnými správními orgány v ČR
- zajištěním kvalitní informovanosti cizinců ze strany vysokých škol, která povede k podávání žádostí o pobytová oprávnění nad 90 dnů bez formálních a věcných vad
- urychlením přístupu vybraných žadatelů k zastupitelskému úřadu.

Důvody pro aplikaci Režimu:

Počet cizinců ze třetích zemí, kteří mají zájem studovat v ČR, se rok od roku zvyšuje. Existují země, kde poptávka po českých pobytových titulech za účelem studia převyšuje kapacitní možnosti zastupitelských úřadů (dále jen „ZÚ“), a ty nejsou schopny přijmout každého žadatele o vízum. To vede v případě studentů (jedná se především o sezónní záležitost) k situaci, kdy jsou nuceni delší dobu čekat na termíny k podání žádostí, což může znamenat pozdější zahájení jejich studia.

Současně dochází k situacím, kdy na úkor prověřených a perspektivních studentů vybraných vysokými školami podávají žádosti o víza na základě objednávacího systému, rovného pro všechny žadatele, osoby, o jejichž skutečných záměrech studovat v ČR lze pochybovat.

Vzhledem k tomu, že studentská migrace je podpořena směrnicí EU č., je nutné tuto skutečnost zohlednit u osob žádajících o pobytová oprávnění dle § 64 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „ZPC“). Důvodem zavedení Režimu je podpora studentů s reálným zájmem a předpokladem úspěšného absolvování studia na českých vysokých školách, zejména studentů magisterského a doktorského studia.

Režim student probíhá výhradně v rámci současných kapacit ZÚ určených k vyřizování žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění za účelem studia. Režim student neklade zvýšené nároky na kapacitu ZÚ ani na kapacity určené k vyřizování jiných typů pobytových oprávnění

Cíle Režimu:

1) Zefektivnit průběh řízení o žádostech o pobytová oprávnění za účelem studia.

Podáním žádosti o pobytové oprávnění nad 90 dnů bez formálních a věcných vad a flexibilní spolupráci vysokých škol s orgány státní správy může být snížena administrativní náročnost procesu vyřizování žádostí o pobytová oprávnění nad 90 dnů a tím i urychlení procesu získání víza.

2) Omezit případy zneužívání alternativních cest k podávání žádostí za jinými účely a omezit činnost zprostředkovatelů parazitujících na studentech.

3) Umožnit cizincům včasné zahájení studia.

Včasné podání žádosti je s ohledem na lhůtu k rozhodnutí (60 kalendářních dnů) prvním předpokladem k včasnému nástupu ke studiu.

4) Podpořit internacionalizaci a mezinárodní konkurenceschopnost vysokých škol.

Mezi přínosy Režimu student mj. patří:

- výběr kvalitních zahraničních studentů ke studiu zejména v cizojazyčných ech,
- zachování dobré pověsti českých vysokých škol a zlepšení jejich konkurenceschopnosti vůči zahraničním subjektům.

5) Podpořit konkurenceschopnost České republiky.

Zakotvení Režimu:

Režim student schválila vláda svým usnesením č. 390 ze dne 22. května 2017. Vláda zároveň schválením doprovodného dokumentu zmocnila Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci, aby v případě potřeby provedl v Režimu student změny. Na základě vážných důvodů může být Režim student na základě návrhu gestora či spolugestora kdykoliv pozastaven, ukončen nebo změněn, po schválení Koordinačního orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci.

Realizace Režimu student je zajištěna plně v souladu s platnou právní úpravou, zejména se ZPC a zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o vysokých školách), a nepřekračuje rámec těchto zákonů ani jiných právních předpisů.

Na účast v Režimu student není právní nárok.

Činnost orgánů státní správy v Režimu student je upravena vnitřními metodickými pokyny jednotlivých zúčastněných ministerstev.

Účastníci Režimu:

1) MŠMT – gestor:

- dohlíží na správnou aplikaci Režimu;
- zařazuje vysoké školy do Režimu na základě splnění podmínek pro účast nebo naopak při jejich neplnění vysoké školy vyřazuje; o zařazení nebo vyřazení informuje spolugestory;
- zařazuje studenty splňující podmínky do Režimu na základě žádosti vysoké školy zařazené do Režimu nebo je z něj vyřazuje na základě splnění nebo nesplnění podmínek pro účast. O zařazení nebo vyřazení informuje MZV.

Studenti jsou v případě omezených kapacit Režimu (kapacit jednotlivých ZÚ) zařazováni do Režimu s ohledem na podíl vysoké školy na kapacitách Režimu odpovídající její velikosti vyjádřené počtem studentů a následující preference:

- přijetí do cizojazyčných doktorských a magisterských studijních programů;
- přijetí do doktorských a magisterských studijních programů v českém jazyce,
- přijetí do cizojazyčných bakalářských studijních programů;
- přijetí do bakalářských studijních programů v českém jazyce.

2) MZV – spolugestor:

- zajišťuje proces přijímání žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění na zastupitelských úřadech;
- stanoví stát či seznam států, ve kterých bude Režim využíván a jejichž státní příslušníci jsou do Režimu zařazeni, Stát či státy mohou být do Režimu přidávány i v průběhu realizace Režimu. Stát či státy budou zařazovány na základě identifikace stavu výrazného převisu poptávky po dlouhodobých pobytových oprávněních nad kapacitou zastupitelského úřadů v daném státě, který vede k neúměrnému prodlužování čekacích dob na termíny k podání žádosti; o zařazení státu do Režimu nebo úpravě kvót je informováno MŠMT s 30denním předstihem;
- vyřadí ze seznamu stát, kde pominou důvody pro zařazení, nebo kde např. s ohledem na kapacity zastupitelských úřadů dojde k nemožnosti naplnění cílů Režimu; o změně bude s 30denním předstihem informováno MŠMT;
- určuje měsíční počty přijímaných žádostí v souvislosti s aktuálními dostupnými kapacitami zastupitelských úřadů;
- informuje úspěšného žadatele o kladném stanovisku žádosti o pobytové oprávnění a vyznačí vízum do cestovního dokladu cizince.

Aktuální seznam států zařazených do Režimu a kvóty pro jednotlivé zastupitelské úřady jsou zveřejněny na webové stránce MŠMT.

3) MV – spolugestor:

- rozhoduje o žádostech o pobytová oprávnění.

4) Vysoká škola:

- pro vlastní zařazení do Režimu splňuje následující podmínky, které doloží v žádosti o přijetí do Režimu, jejíž náležitosti a termín podání určí MŠMT:

1. přijímá cizince spadajícího do cílové skupiny Režimu v souladu s příslušnými ustanoveními § 48 a § 49 zákona o vysokých školách;

2. má akreditovaný alespoň jeden studijní program v cizím jazyce;

3. ve věci uznávání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace postupuje v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o vysokých školách, a to zejména s § 48 a § 89 odst. 3;

4. organizuje přijímací řízení, které zahrnuje i formu přijímací zkoušky ověřující úroveň znalostí a kompetencí pro studium v daném studijním programu;

5. ověřuje, že student má dostatečnou znalost jazyka, v němž bude probíhat výuka, tu student doloží mezinárodně uznávaným certifikátem dle SERR nebo vykonáním zkoušky organizované danou vysokou školou nebo jinou institucí oprávněnou ke konání jazykových zkoušek,

6. ověřuje, že stupeň vzdělání, který student absolvoval v zahraničí, odpovídá požadavkům pro přijetí studenta do studijního programu příslušného typu na vysoké škole v ČR, a že poskytovatel tohoto vzdělání je místními autoritami oprávněn poskytovat uvedenou úroveň vzdělání nebo kvalifikace;

7. předává řádně a včas aktuální informace do Sdružených informací matrik studentů;

8. poskytuje studentovi podrobné informace o způsobu podání žádosti o vízum k pobytu nad 90 dnů či povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia na území ČR a povinných náležitostech žádosti.

- odesílá MŠMT žádosti o zařazení cizinců do Režimu formou a způsobem, které určí MŠMT; žádosti budou dokládat rovněž splnění podmínek pro zařazení jednotlivých studentů podle výše uvedených bodů 1, 4, 5 a 6;
- poskytuje studentovi spolupráci při získání potřebných náležitostí žádosti o vydání pobytového oprávnění, zejména vystavuje:
 - doklad o účelu pobytu, který přesahuje 90 dnů;
 - případně doklad o zajištění ubytování na celou dobu požadovaného pobytu, bude-li student ubytován v zařízení vzdělávací instituce;
- v souladu s § 107 odst. 5 ZPC nejpozději do 10 dnů písemně oznámí MV nezahájení, přerušování nebo ukončení studia držitele víza k pobytu nad 90 dnů za účelem studia nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia;

- poskytuje MŠMT, MZV a MV informace související s implementací Režimu. Z hlediska sledování efektivnosti Režimu student má vysoká škola vždy k 15. listopadu povinnost zaslat MŠMT, MV a MZV zprávu o všech studentech, kteří byli v předchozím akademickém roce zařazeni do Režimu, zda se zapsali ke studiu a zda ke studiu nastoupili, u již studujících, kteří vízum obdrželi na základě Režimu student pak, zda úspěšně ukončili daný ročník studia, případně, zda přešli na jiný obor studia, či studia zanechali. Podoba závěrečné zprávy bude stanovena MSMT.

5) Cizinec – student ze třetí země:

- je občanem státu zařazeného do Režimu;
- má dostatečnou znalost jazyka, v němž bude probíhat výuka, přičemž znalost jazyka je ověřena v rámci přijímacího řízení nebo doložením mezinárodně uznávaným certifikátem dle SERR nebo jinou institucí oprávněnou ke konání jazykových zkoušek;
- je přijat ke studiu na vysoké škole ve smyslu § 64 odst. 1 písm. a) ZPC a § 48 zákona o vysokých školách na základě úspěšně vykonané přijímací zkoušky;
- ukončil svá předchozí studia před méně než 3 lety.

Režim nepočítá s doprovodnými osobami. V případě doprovodu si musí dotyčné osoby vyřídit pobytová oprávnění standardním způsobem (tj. u daných cizinců nelze Režim student využít).

Možnost vyřazení vysoké školy nebo fakulty z Režimu

Fakulta, případně vysoká škola, pokud se na fakulty nečlení, může být z Režimu vyřazena z důvodu opakovaného porušení podmínek Režimu, zejména:

- zařazení do Režimu cizince, který nevykonal přijímací zkoušku;
- zařazení do Režimu cizince, který dostatečně neovládá jazyk, v němž bude vedena výuka (dostatečnou úroveň znalosti jazyka, ve kterém bude probíhat výuka, může bez ohledu na předložené potvrzení o jazykové zkoušce posoudit zastupitelský úřad pohovorem při podání žádosti zaměřeným na oblast studia žadatele);
- zařazení do Režimu cizince, který svá předchozí studia ukončil před více než 3 lety;
- pokud počet cizinců zařazených do Režimu, kteří nenastoupili ke studiu, přesáhne 10 % (vyjma vážných nebo zvláštního zřetele hodných důvodů) z celkového počtu studentů zařazených v daném akademickém roce do Režimu ke studiu na dané fakultě, případně vysoké škole, pokud se nečlení na fakulty; pokud počet cizinců, kteří neúspěšně ukončili studium studijního programu, k jehož studiu byli přijati a na základě tohoto přijetí do Režimu zařazeni, v průběhu 12 měsíců od započetí studia, přesáhne 20 % z celkového počtu studentů zařazených v daném akademickém roce do Režimu ke studiu na dané fakultě, případně vysoké škole, pokud se nečlení na fakulty. Z programu Režimu student vyřazuje MŠMT vysokou školu nebo fakultu na základě písemného a odůvodněného podnětu spolugestora nebo na základě vlastních zjištění po konzultaci se spolugestory. Vyřazení z Režimu student (včetně jeho data) oznámí MŠMT gestorovi/spolugestorům.

Rektor vysoké školy může požádat o znovuzařazení vysoké školy nebo fakulty do Režimu nejdříve po uplynutí jednoho roku od jejího vyřazení. Žádost za danou vysokou školu či fakultu se odesílá MŠMT a je v ní uvedeno, jaká nápravná opatření byla učiněna.

Hodnocení Režimu:

Realizace Režimu je gestorem ve spolupráci se spolugestory vyhodnocována jednou za dva roky; na podnět gestora či spolugestorů lze vyhodnocení učinit i dříve. Vyhodnocení je předkládáno Koordinačnímu orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci, který je zároveň zmocněn v případě potřeby provést v Režimu změny.

Finanční náklady:

Režim student nemá žádný dopad na veřejné rozpočty. Cílem Režimu není navýšení systemizace zastupitelských úřadů, ale umožnění rychlejšího podání žádostí u cílených skupin studentů. Režim je realizován v rámci stávající systemizace a bez nutnosti zvýšení personálních kapacit dotčených rezortů.

Proces vyřízení pobytového oprávnění:

Žádost o dlouhodobé vízum/povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia podává žadatel osobně na místě příslušném zastupitelském úřadu společně se všemi zákonem požadovanými náležitostmi. Lhůta k vyřízení bezchybné žádosti v souladu se ZPC činí 60 dnů. Na udělení víza žadatele zařazeného do Režimu není právní nárok.

Přílohy:

- 1) Proces realizace
- 2) Proces vyřazení vysoké školy/fakulty z Režimu student

Příloha č. 1: Proces realizace

- 1) Vízový odbor MZV určí státy zařazené do Režimu.
- 2) MŠMT určí vysoké školy zařazené do Režimu.
- 3) Vízový odbor MZV určí měsíční kapacitu Režimu u jednotlivých ZÚ se sídlem v zemích začleněných do Režimu.
- 4) Vysoká škola předepsaným způsobem doloží MŠMT, že splňuje podmínky pro zařazení do Režimu.
- 5) Vysoká škola na předepsaném formuláři požádá MŠMT o zařazení studenta do Režimu a doloží splnění podmínek k jeho zařazení. Žádost odešle na MŠMT datovou schránkou nebo šifrovanou elektronickou zprávou (e-mailem).
- 6) MŠMT prověří u studenta splnění podmínek pro zařazení do Režimu a rozhodne o jeho zařazení.
- 7) MŠMT v termínech stanovených po diskuzi a v dohodě s vízovým odborem MZV zašle dle stanovené kapacity jednotlivých ZÚ seznam studentů (obsahující název vysoké školy a u žadatele jméno, příjmení, datum narození a číslo cestovního dokladu, telefonní kontakt a e-mail

studenta) zařazených do Režimu Vízového odboru MZV. Do seznamu studentů MŠMT budou zařazováni cizinci dle data doručení žádosti MŠMT.

8) MZV seznam postoupí na příslušný ZÚ.

9) ZÚ stanoví studentovi termín podání žádosti, o kterém ho informuje. Žádost bude zpracována v úředních hodinách k tomu určených.

10) Pokud se student v určeném termínu nedostaví nebo podá žádost o dlouhodobé vízum za účelem studia, která bude v souladu s § 169h ZPC nepřijatelná, neobdrží termín náhradní, ale bude muset znovu požádat o zařazení do Režimu.

11) V případě podání nekompletní žádosti o dlouhodobé vízum za účelem studia nebude tato žádost přijata z důvodu nepřijatelnosti.

12) V případě podání nekompletní žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia bude žadatel ze strany ZÚ vyzván k odstranění vad.

13) Jestliže bude opakovaně docházet k situacím popsaným v bodě 10) a 12), MZV bude informovat MŠMT, které na základě toho může rozhodnout o vyřazení konkrétní vysoké školy nebo její fakulty z Režimu na 12 měsíců. Na proces vyřazení školy z Režimu se zákon č. 500/2004 Sb., správní řád nevztahuje.

14) Režim se netýká doprovodných osob.

Příloha č. 2: Proces vyřazení vysoké školy/fakulty z Režimu

- 1) O vyřazení vysoké školy či její fakulty z Režimu rozhoduje gestor na základě vlastních poznatků nebo na základě podnětu některého ze spolugestorů.
- 2) MŠMT informuje vysokou školu o jejím dočasném vyřazení z Režimu či o dočasném vyřazení fakulty/fakult; v informaci uvede důvody vyřazení. Vyřazení je platné po dobu 1 roku od informování vysoké školy ze strany MŠMT.
- 3) Vysoká škola po obdržení informace o svém dočasném vyřazení či o dočasném vyřazení fakulty/fakult nemá nárok navrhnout studenty dané vysoké školy/fakulty do Režimu a je povinna rozhodnutí MŠMT jakožto gestora Režimu respektovat. Vyřazení nepodléhá správnímu řízení; nelze proti němu ze strany vysoké školy užít žádné opravné prostředky.
- 4) Po uplynutí 1 roku od vyřazení z Režimu student má vysoká škola možnost opětovně požádat o své zařazení do Režimu student či o znovuzařazení dočasně vyřazené fakulty. Žádost o znovuzařazení podává rektor/rektorka vysoké školy s uvedením nápravných opatření ve vztahu k předchozím důvodům dočasného vyřazení vysoké školy/fakulty z Režimu student.

- 5) MŠMT žádosti vyhoví, pokud došlo k nápravě stavu; pokud ne, MŠMT školu do Režimu nezařadí a vysoká škola může podat novou žádost o znovuzařazení do Režimu nejdříve po uplynutí dalších šesti měsíců. Před znovuzařazením vysoké školy nebo fakulty do Režimu MŠMT informuje MZV a MV, které se mohou ke stanovisku MŠMT vyjádřit ve lhůtě 10 dnů.